

Aquesta nova i emergent realitat, lluny de ser un episodi conjuntural, té arrels i repercussions estructurals en la precarietat laboral, les dificultats d'accés a l'habitatge i els canvis culturals en la manera d'entendre la maternitat i la paternitat. Els resultats es presenten en múltiples conseqüències que afecten des del futur de les activitats econòmiques, l'accés i tinença d'habitatges i desequilibri creixent entre la població activa i la població dependent, amb implicacions directes sobre el sistema de pensions, la sostenibilitat dels serveis públics i la cohesió social.

En paral·lel, la immigració ha esdevingut un factor corrector a opinions de molts experts i organismes internacionals que la consideren molt necessari (Comissió Europea i Eurostat: *Ageing Reports* -2009, 2015, 2021) per sostenir el creixement poblacional i el mercat laboral. Tanmateix, la seva gestió continua essent objecte de controvèrsia política i social, sovint alimentada per discursos simplificadors i xenòfobs que contradiuen les dades sobre la seva aportació real. A aquests reptes s'hi afegeixen el canvi en la cultura del treball, la bretxa retributiva i la necessitat de repensar les polítiques d'habitatge, el paper de les polítiques redistributives, el rol de la formació i, en general, la redefinició i ajustament de les polítiques redistributives atès als nous reptes. La demografia, per tant, no és només una qüestió d'estadístiques sinó que es presenta com un camp de batalla polític i econòmic, i fins i tot del model de societat i governança política que condicionarà el futur de Catalunya fins al 2050.

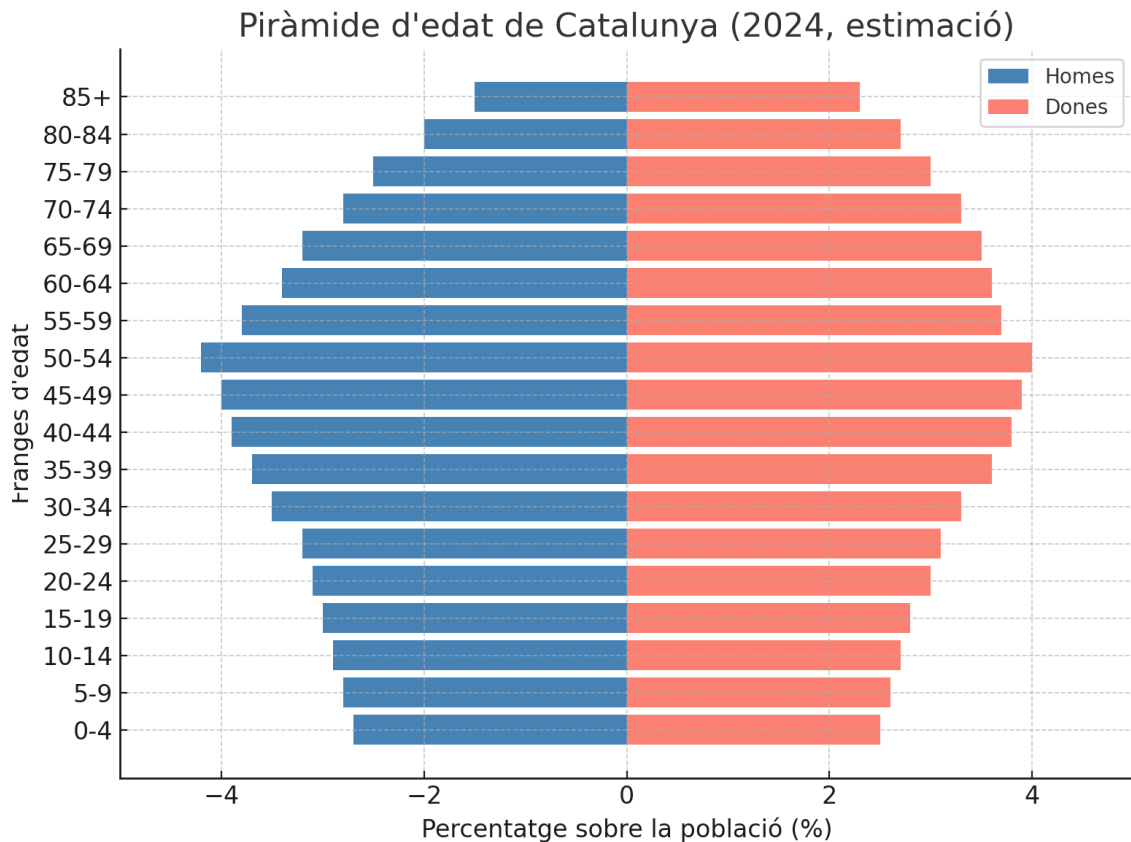
En el present article es descriu aquests aspectes indicats per analitzar quina és la realitat actual i quines perspectives d'evolució tindrà en un horitzó dels propers 20 anys. Termina amb una reflexió sobre la idea de la Catalunya dels 10 milions, com una hipòtesi a estudiar de manera singular veient riscos i oportunitats d'aquest potencial desenvolupament.

Descens de la natalitat i envelliment poblacional

Catalunya viu des de fa més de dues dècades una tendència clara de descens de la natalitat. Segons dades d'Idescat, el 2023 es van registrar de l'ordre de **55.000 naixements**, una xifra que es situa entre les més baixes de la sèrie històrica moderna. La taxa de fecunditat —és a dir, el nombre mitjà de fills per dona— assoleix l'**1,2**, molt per sota del nivell de reemplaçament generacional (2,1). Aquest dèficit no és conjuntural ja que respon a factors estructurals com el retard en l'edat de maternitat (per sobre dels 31 anys), la precarietat laboral i la dificultat d'accés a un habitatge assequible.

La conseqüència directa és un **envelliment sostingut de la població**. El 2022, el 19% dels catalans tenia més de 65 anys mentre que Espanya ja s'està en el 21%; les projeccions d'Eurostat i Nacions Unides apunten que aquesta xifra s'acostarà al **25-26% el 2050** a Europa. En paral·lel, l'edat mitjana de la població passarà dels 43 anys actuals a superar els 47, casi 48. Es tracta d'un canvi de magnitud històrica dada que ens indica que la societat catalana tindrà més persones

jubilades que joves en edat de treballar, una inversió de la piràmide que fins ara mai s'havia donat amb tanta claredat.

L'impacte sobre el sistema de pensions és evident. Avui, la ràtio de dependència —que mesura quantes persones en edat de treballar sostenen cada pensionista— se situa al voltant de **3 actius per cada jubilat**. Per al 2050, si no hi ha una correcció via immigració o increment de la fecunditat, la ràtio caurà a **1,5 actius per jubilat**. Això significa que l'esforç contributiu serà molt més gran i, en absència de reformes profundes, les prestacions tendiran a perdre poder adquisitiu.

A aquest context cal afegir la pressió que pateix el sistema de salut i els serveis socials. L'envelliment implica no només un increment en les pensions, sinó també una major quantitat de persones amb malalties cròniques i necessitats de cures a llarg termini. Investigacions recents del Departament de Salut suggereixen que de cara al 2040, Catalunya podria tenir més d'1,2 milions de persones amb dependència moderada o severa, comparat amb les actuals 600.000. Així, la qüestió demogràfica no és un tema teòric, ja que afecta de manera directa la viabilitat dels serveis públics.

Un altre element clau és el **desequilibri territorial**. La caiguda de la natalitat és més acusada a les comarques rurals i a les àrees de l'interior, cosa que accelera processos de despoblació i pèrdua de teixit econòmic. Mentrestant, la major part del creixement poblacional es concentra a l'àrea metropolitana de Barcelona,

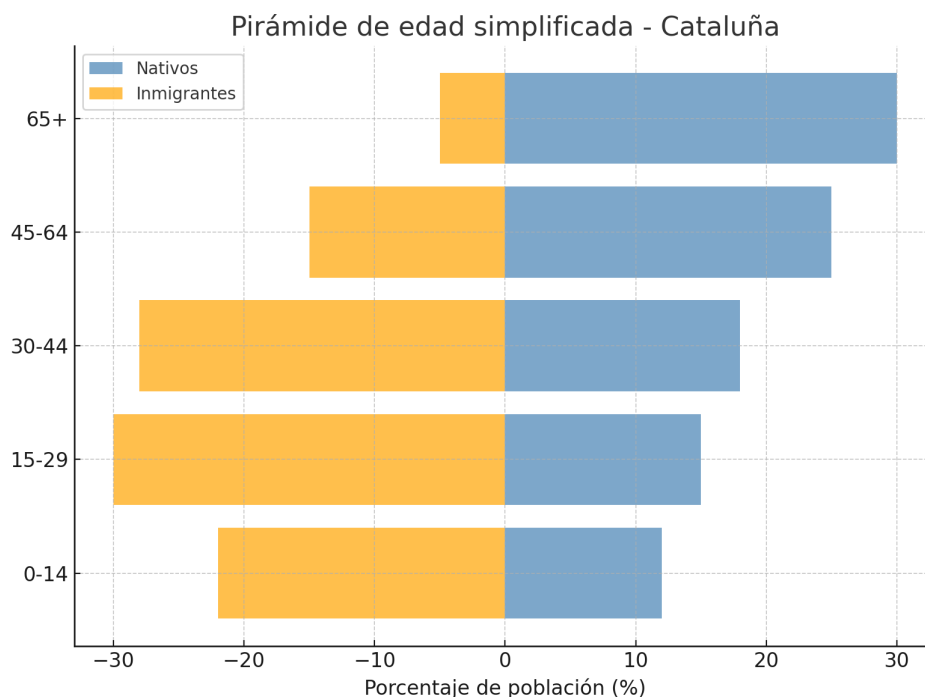
generant contrastos cada vegada més intensos entre un territori envellit i buit i un altre densament poblat, jove i amb forta pressió sobre habitatge i serveis.

Catalunya, en definitiva, s'enfronta a un escenari en què l'envelliment no serà un fenomen marginal, sinó **la característica definidora de la seva demografia el 2050**. Aquest fenomen, lluny de ser reversible en el curt termini, obliga a replantejar la relació entre generacions, el paper de la immigració i la pròpia arquitectura de l'Estat del benestar.

2. Migracions: necessitat i conflicte

La immigració ha esdevingut el gran factor corrector de la dinàmica demogràfica catalana. Entre el 2000 i el 2010, Catalunya va viure un **boom migratori**, situació que en dona la dada que la població nascuda a l'estranger va passar de representar un **6% a més del 15%** en a penes una dècada. Segons Idescat, el 2023 els residents nascuts fora d'Espanya superaven el **21% de la població total** (al voltant d'1,7 milions de persones), amb orígens molt diversos: el Marroc, Romania, Itàlia, la Xina, el Pakistan i Amèrica Llatina entre els principals.

Sense immigració, Espanya ja estaria en declivi demogràfic. Avui, més de 7,5 milions d'estrangers resideixen a Espanya (15,7 % del total) i a Catalunya són 1,3 milions (17 %). La immigració aporta joventut i manté viva la base de la piràmide poblacional: un terç dels naixements a Catalunya prové de mares estrangeres. La comparació internacional és clara i l'exemple més citat és el d'Alemanya que ha utilitzat la immigració com a motor de rejuveniment, mentre que el Japó, que restringeix la immigració, enfronta un col·lapse poblacional.

Sense aquests fluxos, el creixement poblacional català s'hauria aturat fa anys. De fet, la població nativa mostra un saldo vegetatiu negatiu des del 2018 ja que moren més catalans dels que neixen. En termes nets, és la immigració la que manté viva la corba demogràfica. Aprofitant el model de projeccions de Nacions Unides i Eurostat es podria indicar que, sense entrada de nous migrants, Catalunya podria perdre més de **500.000 habitants d'aquí al 2050**. En canvi, amb un flux sostingut —tot i que més moderat que els 2000—, la població podria estabilitzar-se al voltant dels **8 milions de persones**.

La immigració, però, és percebuda de manera ambivalent. D'una banda, **és imprescindible per sostenir el mercat laboral**, especialment en sectors amb fort dèficit de mà d'obra en sector com les cures, sanitat, construcció, hostaleria i agricultura. Segons el SOC, **casi un 29% de les noves contractacions en sectors essencials el 2022 van ser cobertes per persones estrangeres, sent en tota la contractació un 17,4%**. Sense elles, molts d'aquests àmbits entrarien en col·lapse. D'altra banda, la pressió sobre serveis públics (educació, sanitat, habitatge social) genera percepcions de competència que, en un context de precarietat generalitzada, alimenten tensions interculturals.

Però la situació d'aquest col·lectiu no és òptima en relació amb la seva situació socioeconòmica i es podria dir que, arran de les dades que s'observen, es podria considerar que pateixen discriminacions salarials, o com a mínim tenen uns ingressos que de mitjana són inferiors a la població espanyola.

Mentre que la renda mitjana anual d'un espanyol/any 2023 (Fons INE) ronda els 18.400 € per persona, la d'un immigrant fora de la UE es queda en 14.900 €, i un immigrant de la UE 19.600€. Només el 20 % de les llars immigrants no comunitàries és propietari d'habitatge, davant el 80 % dels espanyols. A nivell de

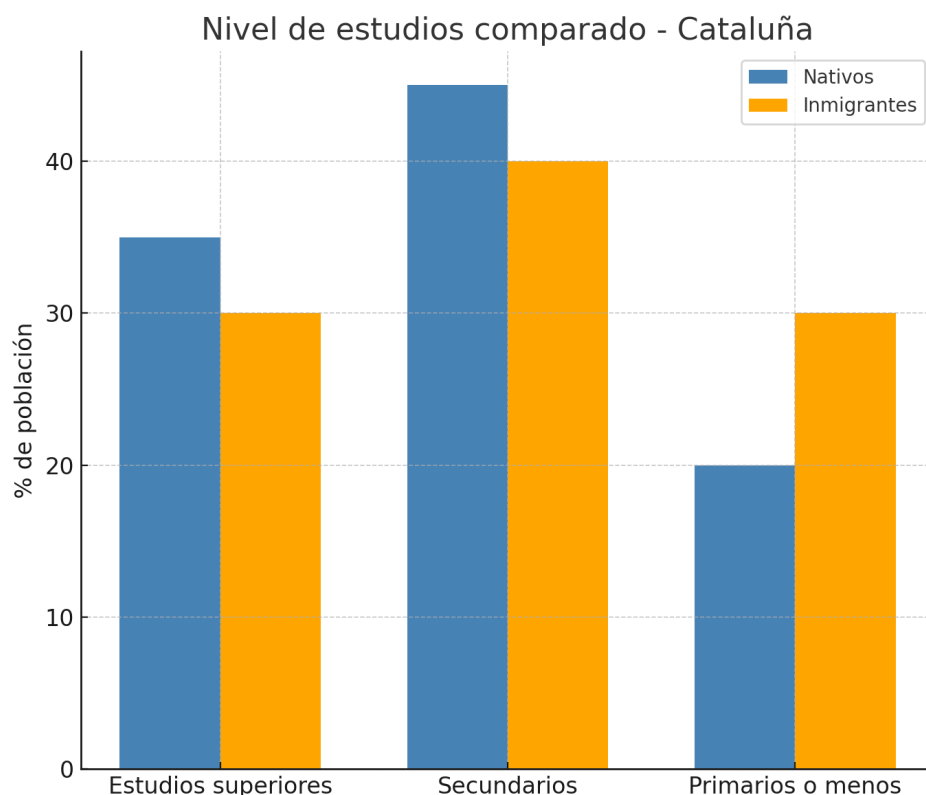
pobresa, el 18 % dels nadius està en risc davant el 50 % dels immigrants. Aquestes diferències conviuen amb processos de mobilitat intergeneracional en entorns urbans.

Taula 1. Comparativa socioeconòmica entre població nativa i immigrant a Catalunya.

Dimensió	Població nativa	Població immigrant (fora UE)
Renda anual per càpita (€)	18.400	14.900
Propietaris habitatge (%)	80	20
Risc de pobresa (%)	18	50

En relació amb el nivell formatiu de la població, els immigrants europeus i llatinoamericans presenten nivells d'estudis similars o superiors als nadius, tot i que molts acaben infraocupats en sectors de baixa qualificació. En canvi, en col·lectius africans i asiàtics hi ha més heterogeneïtat, amb bosses d'analfabetisme femení. La mobilitat social de segona generació és significativa: en ciutats com Barcelona, L'Hospitalet o Lleida, els fills de famílies immigrants assoleixen nivells d'ascens comparables a països nòrdics.

Figura 2. Comparació de nivell d'estudis entre nadius i immigrants.

Ara bé, en el pla polític, la immigració s'ha convertit en un **camp de batalla ideològic**. L'extrema dreta catalana i espanyola ha reforçat el seu discurs anti-immigració, vinculant arribada de migrants amb inseguretat i col·lapse dels serveis. Aquest relat connecta amb narratives globals. Un exemple és que en l'assemblea anual de Nacions Unides Donald Trump va arribar a afirmar que "la immigració massiva podria ser la mort d'Europa", una declaració que sintetitza el discurs catastrofista avui estigués en bona part de l'hemisferi occidental. Tot i que les dades desmenteixen aquesta visió —els migrants contribueixen més en impostos i cotitzacions del que reben en ajudes—, el discurs té força perquè connecta amb pors molt concretes: pèrdua d'identitat, competència laboral, saturació de barris.

El repte és doble. En primer lloc, **gestionar la immigració de forma ordenada**: amb vies legals i segures, acompanyament lingüístic i laboral, i polítiques d'integració efectives. En segon lloc, **combatre la narrativa de l'amenaça** amb dades i projectes de convivència. Avui, el 80% dels fills d'immigrants nascuts a Catalunya parlen català i castellà amb fluïdesa, estudien en el mateix sistema educatiu i participen en les mateixes xarxes digitals i culturals que els seus coetanis autòctons. És a dir, el procés d'integració és molt més sòlid del que es percep des del soroll mediàtic.

Però al costat d'aquesta realitat positiva conviuen **noves tensions** con són els discursos que reclamen immigració "culturalment pròxima" (mateixa llengua, religió o valors), un eufemisme que obre la porta a criteris de selecció discriminatoris. Alhora, la irregularitat continua sent un problema i es calcula (avaluacions d'ONG'S i la Generalitat amb difícil comprovació) que més de **150.000 persones a Catalunya** viuen sense papers o en situació administrativa precària, cosa que els exposa a l'explotació laboral i a la marginalitat social.

A llarg termini, la paradoxa és clara i no és altre que **Catalunya necessita més immigració per sostenir la seva població activa i el seu sistema de pensions**, però políticament li resulta cada vegada més difícil gestionar-la en un context de polarització i auge de l'extrema dreta. La clau no estarà només en quants immigrants arribin, sinó en com es gestionin els seus drets, la seva inserció laboral i la seva integració cultural.

3. El canvi de la cultura del treball (i la substitució de mà d'obra)

El gir demogràfic es creua amb un **canvi profund en la cultura del treball** i en l'**estructura de qualificacions**. Catalunya ja no pot comptar amb un "estoc" infinit de mà d'obra industrial polivalent com en el cicle fordista ja que avui l'ajust es juga entre **dèficits sectorials molt concrets**, noves expectatives laborals i un **desacoblament entre oferta formativa i demanda productiva**.

Alguns dels trets més destacats són els següents:

1) Estructura de qualificacions i ocupació jove. El 2023, el mercat laboral català sumava **més de 4,1 milions de persones actives**; el **46,6%** amb **educació terciària**, **23,7%** secundària i **29,7%** primària. La **taxa d'ocupació juvenil** va pujar lleugerament sent el **31,9%** (per sobre de la mitjana espanyola, però encara baixa per sostenir el relleu generacional), i la taxa d'ocupació total va ser del **55%** (també per sobre d'Espanya en el seu conjunt). Aquestes dades condensen dues tensions: (a) **més titulats** que mai, però amb insercions sovint precàries; (b) un **graó d'accés** a la primera ocupació que continua costant superar, just quan les cohorts natives es redueixen. [EURES \(EUROpean Employment Services\)](#)

2) Vacants i desajustos (skills mismatch). L'estadística europea situa la **taxa de vacants** a la UE al voltant del **2,3% (2T 2024)**, però Espanya continua reportant xifres relativament **baixes i discutides metodològicament**, cosa que suggereix **necessitats no capturades** per les enquestes oficials (el mateix INE ha anunciat millores incorporant portals d'ocupació). A la pràctica, **falten persones** en cures, sanitat auxiliar, construcció, logística, hostaleria i certs nínxols TIC, mentre sobren perfils administratius genèrics. [European Commission + 1](#). També es dona el problema afegit que alguns d'aquests nivells requerits necessitarien un nivell bàsic formatiu i una part d'aquesta població immigrant no té idioma suficient per desenvolupar determinades tasques.

3) On hi ha més demanda no satisfeta (Catalunya). L'**Observatori del Treball i Model Productiu** identifica, amb dades de **gener-desembre 2024**, **ocupacions i sectors en creixement**: serveis a les persones (cures), logística/magatzem i transport, construcció i manteniment, comerç/vendes i diversos perfils TIC de suport. Alhora, el **Baròmetre d'Ocupacions** mostra que continuen tirant ocupacions com **oficinistes generals, comptabilitat, representants comercials i analistes de sistemes**, un patró que barreja **demande de perfils mitjans amb bosses de demanda digital**. El senyal per al 2025–2030 és clar i es què **faltarà personal operatiu qualificat** (FP, certificats de professionalitat) i **tècnics intermedis** tant o més que graus universitaris generalistes. [observatoritreball.gencat.cat + 1](#)

4) Substitució generacional i productivitat. Amb **menys naixements i més jubilacions**, la substitució de mà d'obra **no és lineal** ja que molts llocs que se'n van no es poden cobrir "tal qual" per canvis tecnològics i organitzatius. Els exercicis prospectius europeus (CEDEFOP) preveuen fins al 2030 **forta rotació i reposició** en serveis avançats i ocupacions associades a gestió/suport, amb **exigències de qualificació a l'alça**; Espanya arrossega a més **risc de "downgrading"** (infrautilització de qualificacions) si no s'ajusta la formació contínua i la qualitat de l'ocupació. La Traducció pràctica es que si el teixit no **redissenya tasques** (organització del treball) i **puja esglaons de complexitat** (automatització + upskilling), el relleu generacional **no elevarà productivitat**. [CEDEFOP + 1](#).

5) Actituds laborals i condicions de vida. El "contracte psicològic" també ha canviat: expectatives sobre **horaris, estabilitat, desenvolupament professional**

i **salari** pesen més que abans. En un context d '**habitatge car** i costos de vida alts, **salaris insuficients** alimenten rotació i desafecció. La conseqüència és notable ja que els sectors amb condicions pitjors **no retenen** ni a nadius ni a migrants. I sense **millores retributives i de carrera**, la **importació de mà d'obra** per si sola **no estabilitza** plantilles.

6) Què implica per a la política pública (i per a l'empresa).

- **FP Dual i certificació exprés de competències** per a adults (inclosa població migrant): accelerar **re-skilling** cap a logística, construcció eficient, economia verda, manteniment industrial, cures i TIC de suport.
- **Vies legals i ràpides d'inserció** per cobrir dèficits crítics (cupo de sectors amb escassetat, permisos lligats a formació + ocupació garantida).
- **Acords sectorials salari-productivitat**: lligar millores salarials a **organització del treball i tecnologia** (llegeixin, digitalització, IA de procés) perquè la substitució generacional **sumi productivitat**.
- **Orientació i dades fins** a nivell comarcal: planning de contingents formatius amb l'**Observatori** i el SOC, usant **baròmetres de vacants reals** i traçabilitat d'insercions. observatoritreball.gencat.cat+2 **Servei Públic d'Ocupació de Catalunya+2**

7) El paper de la immigració en aquest punt. Amb **població estrangera ja per sobre del 17%–18%** del total i concentracions municipals molt elevades al territori metropolità, el repte no és "més o menys immigració" sinó **com convertim l'arribada en capacitat productiva**: convalidacions àgils, **idioma + ofici** en 6–9 mesos, i **trajectòries laborals visibles**. Sense això, el desajust d'habilitats es cronifica i **la tensió social augmenta**. [Idescat + 1](#)

En síntesi, la "substitució de mà d'obra" fins al 2050 no serà un **canvi de cromos**; exigeix **reenginyeria del treball**, **millor ocupació** i **molta formació en trànsit**. Si no s'escomet, la demografia pressionarà doble: menys actius i **pitjor encaix** entre el que es necessita i el que sabem fer.

4. Bretxa retributiva i condicions de vida

Un dels grans reptes demogràfics i socials cap al 2050 és que el treball no garanteix automàticament una vida digna. A Catalunya, el **salari mitjà brut anual** se situa al voltant dels **29.978 €** (IDESCAT - 2023), però la mitjana —que reflecteix millor la situació real— amb prou feines supera els **24.000 €**, és a dir, **uns 1.500 € nets mensuals**. A més els salaris dels homes són 19,4% més alts que el de les dones.

En paral·lel, el preu mitjà del lloguer a Barcelona ciutat supera ja els **1.200 € mensuals**, i en municipis de l'àrea metropolitana oscil·la entre **900 i 1.100 €**. La conseqüència és evident i no és altre que per a una llar amb ingressos mitjans,

més del **40% de la renda es destina a habitatge**, molt per sobre de la recomanació internacional del 30%.

La pressió no afecta només els joves. Segons dades de l'Idescat i de l'Observatori Social de "la Caixa", de l'ordre d'entre 10% i **11% dels treballadors catalans es troba en situació de "pobresa laboral"**, senti inferior a Espanya i superior a Europa en 1,5 punts, és a dir, tenen ocupació però els seus ingressos no arriben a cobrir les necessitats bàsiques. Aquesta precarietat estructural limita la capacitat d'emancipació, retarda l'edat de maternitat i paternitat i alimenta la percepció de competència amb els nouvinguts per recursos escassos com l'habitatge social, les beques o l'atenció primària.

A llarg termini, aquesta bretxa retributiva erosiona tant la cohesió social com la base demogràfica. Una societat que no ofereix salaris suficients i habitatge assequible no només redueix la seva natalitat, sinó que també perd capital humà qualificat, ja sigui perquè **joves nadius emigren** cap a altres països europeus amb millors condicions, o perquè **migrants nouvinguts no s'estabilitzen** i tendeixen a desplaçar-se a altres territoris on troben trajectòries laborals més atractives.

Per tant, la **política salarial i d'habitatge** és inseparable del debat demogràfic. No n'hi ha prou amb atraure més mà d'obra i cal que aquesta pugui construir projectes vitals sostenibles. Altrament, Catalunya corre el risc de perpetuar una economia dual en el que una part de la població consolidada i una altra atrapada en un cercle de temporalitat, salaris baixos i mobilitat forçada.

5. Polítiques migratòries i cooperació internacional

El debat sobre polítiques migratòries a Catalunya i al conjunt d'Europa es mou entre dos pols: la **necessitat estructural de mà d'obra** i la **resistència política i social a la immigració**. La contradicció s'aguditza quan observem que, en paral·lel a un mercat laboral amb dèficits creixents, les narratives dominants continuen plantejant la immigració com a problema i no com a solució.

En els darrers anys ha emergit amb força la idea de **seleccionar els migrants en funció de la seva "proximitat cultural"**, entesa com a llengua, religió o valors. Aquesta proposta, defensada per sectors polítics d'extrema dreta i cada vegada més assumida per forces conservadores, obre la porta a dinàmiques d'exclusió que contradiuen els principis d'igualtat de drets. La realitat és que les migracions responen a factors estructurals derivats de conflictes armats, persecucions polítiques, desigualtat econòmica i, cada vegada més, **crisis climàtiques** que fan inhabitables regions senceres. Filtrar els migrants per "afinitat cultural" no resol aquests problemes, sinó que alimenta la discriminació i polaritza encara més les societats receptores.

En relació a l'estigma de la delinqüència a Catalunya i Espanya no es pot estigmatitzar a la població estrangera ja que si bé la seva taxa és superior a l'espanyola (segons Ministeri de l'Interior) són majoritaris els delictes comesos per gent nadiu. Ara bé, si es consideren la situació administrativa irregular o amb permisos precaris la taxa puja.

En relació a aquesta situació d'irregularitat a escala europea, la Comissió Europea calcula que cada any es detecten entre **350.000 i 400.000 entrades irregulars**, tot i que la xifra real podria ser més gran per la dificultat de registrar tots els fluxos (Dades Frontex i ONG'S (Càritas i altres)

Aquest fenomen està íntimament vinculat a les **màfies i xarxes d'explotació de persones**, que converteixen la migració en un negoci multimilionari. Lluny de resoldre's amb polítiques d'expulsió o enduriment de fronteres, l'experiència demostra que els tancaments estrictes només encaren els viatges, augmenten els riscos de mort i enforteixen el control d'aquestes xarxes criminals.

La cooperació al desenvolupament com a solució parcial

Una de les respostes més repetides en el discurs polític és la necessitat d'atacar les causes en origen. En teoria, reforçar la cooperació internacional hauria de reduir els fluxos migratoris, creant oportunitats als països de sortida. A la pràctica, els resultats són molt més modestos. El 2023, l'**ajuda oficial al desenvolupament d'Espanya** va ser amb prou feines el **0,25% del PIB**, lluny del 0,7% compromès en fòrums internacionals. Gran part d'aquesta ajuda es dispersa en microprojectes o queda atrapada en xarxes de corrupció dels països receptors. A nivell europeu, el **Global Gateway** de la UE promet mobilitzar fins a **300.000 milions d'euros en inversió internacional fins al 2027**, però la major part està destinada a infraestructures estratègiques (energia, telecomunicacions), no a la creació d'ocupació directa en comunitats vulnerables.

Això genera una paradoxa que consisteix en què, si per una banda es destinen milers de milions a reforçar les fronteres exteriors de la UE i a externalitzar el control migratori a països com el Marroc, Turquia o Líbia, els programes que podrien **millorar de forma tangible les condicions de vida en origen** reben menys recursos, són més lents o no tenen continuïtat. La conseqüència és que la pressió migratòria irregular persisteix, alimentant la narrativa de "crisi migratòria" a Europa.

Catalunya, com a part d'Espanya i de la UE, no té plena capacitat de decisió en política migratòria internacional, però sí que pot influir en la gestió de la integració i en la cooperació descentralitzada. És més rellevant és el paper de Catalunya com a territori receptor ja que amb una població immigrant superior al **21%**, la regió necessita dissenyar polítiques actives d'integració, evitant que la manca de regularització i l'accés limitat a drets socials acabin creant guetos i tensions comunitàries.

Les polítiques migratòries cap al 2050 no poden limitar-se a reforçar murs ni a seleccionar migrants per afinitat cultural. L'única via realista és **obrir canals legals i segurs d'entrada**, reconèixer la necessitat de treballadors estrangers en sectors clau i garantir processos d'integració àgils basats en l'aprenentatge de llengües, homologació de títols, accés ràpid al mercat laboral i polítiques urbanes que evitin la segregació. En paral·lel, la cooperació internacional ha de deixar de ser un eslògan i esdevenir un **instrument robust, estable i valuable** que incideixi en ocupació, educació i resiliència climàtica als països d'origen.

Si no s'avança en aquesta direcció, Europa i Catalunya seguiran atrapades en un cercle viciós definit per una necessitat demogràfica i econòmica de migrants d'una banda, rebuig social i discursos d'odi per l'altra. I aquest xoc, lluny de resoldre's, serà un dels grans factors d'inestabilitat política en les pròximes dècades.

6. Conclusió: cap a un nou consens demogràfic

El panorama demogràfic que enfronta Catalunya cap al 2050 no es pot abordar amb receptes parcials ni amb solucions curtplacistes. El descens de la natalitat, l'envelliment poblacional, la necessitat d'immigració i la transformació cultural del treball, el canvi socioeconòmic amb professions més definides tant en els nous reptes industrials com en els desafiament dels serveis personals en el camp de l'envelliment, així com les professions lligades amb la medicina i la cura de les persones, es combinen en un **nus d'interdependències** que exigeix una mirada integral. Ignorar qualsevol d'aquests factors és condemnar al fracàs qualsevol política pública en aquest terreny.

Catalunya no és una excepció. Europa sencera viu una transició demogràfica marcada per la caiguda de la fecunditat i l'augment de l'esperança de vida. Segons dades d'Eurostat, la UE passarà de 446 milions d'habitants el 2022 a uns 448 el 2050, amb una **aclariment** reducció de la població en edat de treballar. Alemanya, Itàlia i Espanya figuren entre els països amb **més pressió** demogràfica, i Catalunya comparteix aquest escenari. La diferència rau en què, en regions dinàmiques com la catalana, la dependència dels fluxos migratoris serà encara més intensa. Això situa Catalunya al centre d'un **dilema europeu**: d'una banda, necessita atreure i retenir immigració per sostenir la seva economia i el seu Estat del benestar; de l'altra, ho ha de fer en un entorn polític marcat per l'expansió del discurs xenòfob, que promet "protegir" les poblacions natives a costa d'assenyalar l'estranger com a amenaça. La contradicció no és nova, però s'intensificarà en la mesura que la pressió sobre serveis públics, habitatge i ocupació no es resolgui amb polítiques redistributives sòlides.

Si no s'adopten mesures transformadores, les projeccions apunten a una Catalunya amb **més del 30% de població major de 65 anys**, i es pot arribar a una taxa de dependència propera a **1,5 treballadors per cada jubilat**, i una bretxa creixent entre salaris i cost de vida. En aquest escenari, els serveis públics

estarien tensionats fins al límit i la cohesió social es veuria compromesa per la percepció de competència entre nadius i immigrants.

Un escenari alternatiu passa per **un pacte demogràfic ampli**, que combini **Polítiques de natalitat sostingudes** (conciliació real, permisos parentals robustos, habitatge assequible per a famílies joves) amb **canals migratoris ordenats i àgils**, amb integració ràpida en el mercat laboral, homologació de títols i aprenentatge de llengües.

Això ha d'anar acompanyat d'una **reforma profunda de la formació i la cultura del treball**, adaptant les noves generacions —natives i immigrants— a sectors estratègics com cures, energies renovables, digitalització i logística avançada.

En tots els casos cal integrar **les actuacions que afavoreixin el reequilibri territorial**, amb incentius perquè les comarques de l'interior i rurals acullin població i ocupació, evitant la concentració extrema a l'àrea metropolitana i mesures de correcció de **desigualtats** elevant salaris mínims i mitjans perquè el treball permeti projectes vitals sostenibles i no esdevingui una trampa de pobresa.

Aconseguir aquest pacte no serà senzill. La política actual, tant a Catalunya com a Europa, està dominada per dinàmiques de curt termini: por electoral, pressió mediàtica, polarització ideològica. L'extrema dreta ha après a explotar el malestar social vinculant immigració amb inseguretat i declivi econòmic, un relat que cala perquè connecta amb problemes reals (habitatge cara, salaris insuficients, serveis saturats). Combatre aquesta narrativa exigeix **no negar aquests problemes**, sinó oferir solucions estructurals que requereixen més inversió en habitatge públic, millors condicions laborals, i una comunicació política valenta que expliqui que la immigració no és el problema, sinó part essencial de la solució.

Per la seva diversitat cultural, la seva densitat poblacional i la seva posició estratègica a la Mediterrània, Catalunya pot esdevenir un **laboratori europeu de polítiques demogràfiques innovadores**. La gestió de la immigració a les escoles catalanes —on fills de migrants aprenen català i castellà en pocs anys— és un exemple d'èxit que contrasta amb altres territoris europeus. De la mateixa manera, els programes d'FP dual, la cooperació municipal amb països d'origen i els projectes d'acollida comunitària són llavors d'un model que podria escalar-se.

La qüestió de fons és si serem capaços de construir un **nou consens demogràfic** que transcendeixi les trinxeres ideològiques i els càlculs electorals. Igual que en el passat hi va haver grans pactes socials (com els Pactes de la Moncloa en la Transició), avui necessitem un pacte d'Estat —i de país— que reconegui la magnitud del repte i l'abordi amb visió de llarg termini.

En última instància, la demografia no és un destí, sinó un camp de decisions polítiques. Catalunya el 2050 pot ser un territori envellit, fragmentat i atrapat en discursos de por, o pot ser una societat diversa, cohesionada i dinàmica que hagi sabut convertir la immigració i la transformació cultural del treball en palanques

de renovació. El camí dependrà menys de les corbes estadístiques que de la capacitat col·lectiva per **replantejar el contracte social en clau d'inclusió, redistribució i corresponsabilitat intergeneracional.**

Un apunt sobre la hipòtesi dels 10 milions

L'evolució real de la població

- El **2000**, Catalunya tenia uns **6,3 milions d'habitants**.
- El **2020**, va arribar als **7,7 milions**.
- Avui (2024–2025) se situa al voltant dels **8 milions**, segons Idescat.

És a dir, en **25 anys** el creixement ha estat d' **1,7 milions de persones** (molt, però molt lluny dels 4 milions que implicaria passar de 6 a 10). La projecció a **10 milions** és un escenari extrem, no una previsió central. De fet, Eurostat i Nacions Unides projecten més aviat una **estabilització entre 8 i 8,5 milions cap al 2050**, dependent del flux migratori.

2. Per què es parla dels "10 milions"

Aquest nombre circula en debats polítics i mediàtics com una espècie de "fantasma /mantra demogràfic":

- És una hipòtesi d'escenaris de futur amb un ritme sostingut d'immigració i manteniment de l'actual corba demogràfica dels nadius, cosa que no es veu d'aquesta manera segons molts organismes internacionals. Però no es pot excloure un creixement, però encara les variables migratòries que depenen de la geopolítica o la transformació del mercat de treball poden orientar correctament una xifra concreta.
- S'ha de tenir cura de l'aprofitament d'aquesta hipòtesi per la proliferació de discursos **alarmistes** (la idea que Catalunya està desbordada per immigració) i podria fomentar i agitar les posicions d'extrema dreta.
- Es fa servir també com a referència **simplificadora** en diagnòstics sobre serveis públics, tot i que no la seva base estadística es hipotètica.

El cert és que **ni la natalitat ni les tendències migratòries actuals apunten a un salt de +2 milions més en 25 anys**. Per arribar a 10 milions caldria registrar **fluxos migratoris massius i sostinguts** com els de principis dels 2000, cosa que avui sembla improbable per factors econòmics, polítics i de saturació urbana.

3. El que significa en serveis públics

Encara que no arribem a 10 milions, el creixement de 6,3 a 8 milions ja ha tensionat de forma estructural:

- **Habitatge:** al territori metropolità l'oferta no ha acompanyat el creixement. El resultat ha estat en preus disparats i més del 40% de renda de les llars destinada al lloguer.
- **Sanitat:** la ràtio de metges d'atenció primària per habitant a penes ha millorat, i en algunes comarques fins i tot ha caigut, amb llistes d'espera molt importants.
- **Educació:** la població escolar s'ha mantingut relativament estable, però amb més diversitat cultural i lingüística que exigeix recursos addicionals (mediadors, reforç idiomàtic).
- **Transport i mobilitat:** els creixements demogràfics s'han concentrat a l'AMB, creant saturació a Rodalies i carreteres. Sense un revulsiu en aquest camp seria difícil resoldre el problema de la mobilitat per feina i l'habitatge.
- **Serveis socials i pensions:** l'augment del nombre de majors de 65 anys és molt més ràpid que el de població activa.

En resum, **no és que la població hagi crescut massa ràpid, sinó que els serveis han crescut massa lent**. Catalunya ha sumat 1,7 milions de persones en 25 anys, però no ha invertit en la mateixa proporció en habitatge social, sanitat, transport ni educació. Això significa repensar molts aspectes de la distribució de recursos.

Si es vol treballar amb un hipòtesi de 10.000.000 els deures estan per fer, i de manera urgent.

4. La paradoxa

- **Si arribéssim a 10 milions** el 2050 sense reforçar serveis, el col·lapse seria evident: més pressió sobre habitatge, hospitals i transport, amb la conseqüència de alimentar el caldo de cultiu per a discursos xenòfobs.
- **Si la població s'estabilitza en 8-8,5 milions** però sense millorar serveis, la situació també seria crítica no per excés de gent, sinó per dèficit d'inversió pública.

En ambdós casos, la clau no és el nombre final d'habitants, sinó la capacitat de **l'Estat del benestar per adaptar-se al canvi demogràfic**, repte què és l'autèntic objectiu a assolir sigui quin sigui l'escenari de població pels propers anys.

